

Posudek vedoucího práce
Model osídlení s lineární keramikou ve východních Čechách
(rkp diplomové práce, 84 str. , 25 obr.) Hradec Králové, 2015.

Autor: Bc. Petr Vejdělek
Studijní program: N7109 Archeologie
Studijní obor: Archeologie
Vedoucí práce: Prof. PhDr. Ivan Pavlů, DrSc.

Práce řeší otázku časoprostorového modelu nejstaršího neolitického osídlení ve východních Čechách. Vychází z konfigurace sídelních lokalit v základní síti vodních toků a na pozadí dalších parametrů východočeské krajiny. Jsou to především nadmořská výška, sklonitost, expozice svahu, vzdálenost od vodního toku, průměrné teploty, vodní srážky a půdní poměry. Autor sleduje vztah sídel k jednotlivým kategoriím přírodního prostředí, který charakterizuje nejprve ve shodě s dosud zjišťovanými obecnými pravidelnostmi. Ve druhém kroku charakterizuje zvláštnosti osídlení v menších regionech. Na základě zjištěných skutečností definoval čtyři sídelní subregiony, které se vážou na významné vodní toky. Největší je Polabský, další tři jsou velikostí i rozsahem osídlení menší. Dále dospěl v této části práce k důležitým poznatkům, které se týkají kontinuity osídlení, a to jak směrem ke staršímu mezolitickému osídlení tak i následnému osídlení s vypíchanou keramikou. Zdá se, že v dostatečně podrobném měřítku lze sledovat vliv krajinné konfigurace na dlouhodobý vývoj osídlení, jako je například nadprůměrné zastoupení sídlišť s lineární i vypíchanou keramikou ve třetím subregionu.

Druhá část práce je založena na dostupných nálezech zdobené lineární keramiky z jednotlivých lokalit. Autor se pokusil shromáždit co možná nejvíce archeologických dokladů. Přesto však nálezová situace není dostatečná pro podrobnější srovnávací analýzu zdobené keramiky. Východiskem byla schematizovaná keramická chronologie rozdělující celé trvání lineární keramiky na šest částí podle charakteristických výzdobných technik. Toto kritérium dovoluje datovat počátky sídlení na každé dokumentované lokalitě s velkou pravděpodobností i v případech, kdy množství dochovaných nálezů není příliš velké. Přestože výsledný obraz je dosti torzovitý, dospěl autor k poměrně věrohodným závěrům, které se týkají rozdílů v modelech zaujímání krajiny v jednotlivých subregionech. Liší se zejména v rámci menších oblastí, Polabský subregion charakterizuje situaci, která je výjimečná nejen ve východočeském kraji, ale zřejmě i v celých Čechách. Nejdůležitějším výsledkem práce je poznání, že nelze hovořit o nějakém universálním modelu sídelního vzorce lineární keramiky. Pokud takovéto vzorce vůbec existovaly, potom byly významně specifikovány nejen konfigurací krajiny ale především konkrétními podmínkami vývoje neolitické společnosti v mikroměřítku, jak se projevíly v archeologicky doložitelné keramické chronologii.

Téma předkládané diplomové práce lze označit jako výborně a samostatně zpracované. Autorovi se podařilo integrovat charakteristiky přírodního prostředí a archeologických pramenů. Přestože konkrétní stav pramenné základny nebyl nakonec tak příznivý, jak se na počátku jevílo, autor maximálně využil informačního potenciálu, jaký byl k dispozici. Dospěl k obhajitelným závěrům, které rozšiřují naše znalosti o lineární keramice ve východních Čechách.

V Praze, dne 17.5.2015.

Prof. I. Pavlů